

Troja

Osada Troja dříve nazývaná Zadní a Horní Ovenec je připomínána již v roce 1197. Svůj dnešní název získala v 18. století podle zámku postaveného v letech 1679 až 1685 pro Václava Vojtěcha ze Šternberka architektem J. B. Matheyem. Tento zámek postavený jako letní sídlo patří mezi nejvýznamnější stavby raného baroka na území Čech. Na monumentálním zahradním schodišti byly umístěny sochy antických bohů a bohů, z toho pak byl odvozen dnešní název této části města. Území Troje má dobré klimatické podmínky, proto zde jako ostatně i na jiných místech v okolí Prahy vznikaly vinice a usedlosti. Bohatě členitý reliéf na jih obráceného svahu zůstal právě pro tyto své vlastnosti nezastavěn a stal se tak enklávou vhodnou pro umístění pražské zoologické zahrady a také botanické zahrady.

Zástavba je koncentrována hlavně v údolní nivě a je využita pro rezidenční čtvrť vyšší kategorie. Díky těmto, zejména morfologickým podmínkám, zůstala většina usedlostí zachována včetně vinic, které jim daly vzniknout, ale které postupně v ostatních částech města byly přeměněny na stavební parcely. I když poměrně hustá koncentrace usedlostí přechází dále plynule do území Libně, mají trojské specifický charakter, a to pro svou jednoznačnou vazbu na vinice, ale též pro své umístění v neopakovatelném přírodním prostředí strmého jižního svahu, který uzavírá na severu amfi teátr celé pražské kotliny.

Černohouska

Čp. 67, Trojská 163

Přízemní objekt stojí v areálu zoologické zahrady. Jde o viniční domek ze 17. století. Dnes slouží jako skladiště zaměstnancům ZOO.

Farky

Čp. 65, Na Farkách 12

Zemědělská usedlost Farky je dnes téměř zničena, patrný je stále její polorozpadlý barokní štít. Přiléhá k ní rozsáhlý pozemek obehnaný zdí.

Havránka

Čp. 31, Pod Havránkou 15

Původní usedlost nebo lépe nevelký dvůr patřil v 17. století Martinu Havránkovi, po němž se jmenuje. V blízkosti dvora byla v 19. století postavena novorenesanční vila s bohatě řešenou fasádou. Žil v ní do roku 1908 spisovatel Svatopluk Čech. Vila slouží obytným účelům a kolem ní je okrasná zahrada se zbytky rozsáhlého sadu (bylo tu pěstováno i víno).

Hrachovka

Čp. 59, K Bohnicím 3

Bývalá viniční usedlost stojí dosud izolovaně v lukách severně od ZOO. Původní stavba byla zděná z lomového kamene, dochovaly se tu mohutné opěráky. Jejich vznik lze klást do 17. století, později byla přistavěna druhá budova, dnes slouží k obytným účelům a je nově opravena včetně stodoly.

Jablůňka

Čp.90, Na Jabloňce 1

Klasicistní dvoupodlažní stavba stojí uprostřed zahrady vysoko nad Vltavou. Jižně se rozprostírá zděná terasa. Na valbové střeše je umístěna malá oplechovaná věžička. Usedlost vznikla na přelomu 18. a 19. století a říkalo se jí prostě Zámeček. V současnosti slouží k bydlení.

Kazanka

Čp. 69, Trojská 112

Na pozemku vinice s lisem bylo v 2. polovině 17. století vystavěno obytné stavení. Budova nese ještě barokní rysy, má mansardovou střechu, na její centrální patrovou část navazují dvě křídla. V nice stojí soška sv. Václava. Hospodářské budovy postupně zanikly, obytná část byla v 80. letech 20. století zachráněna před demolicí.

Pazderka

Čp. 63, K Bohnicím 4

Usedlost stojí na samém kraji bohnického sídliště, tvoří ji obytná budova s patrem a hospodářské přízemní objekty. Malá pavlač je přístupná vnějším schodištěm. Pozornost připoutává zdivo z opuky. Název usedlosti bývá odvozován od několika chalupníků s podruhy tzv. pazderáky. Objekty jsou nově opravené, kolem je částečně zachována i zahrada.

Popelářka

Čp. 91, Pod lisem 4

Původní vinice s lisem náležela v 16. století Jakubu Popelářovi, odtud pochází název usedlosti. Budova tu byla postavena kolem poloviny 18. století, přestavěna byla v klasicistním stylu po roce 1830, další změny souvisely s adaptací na Pomologický ústav a vinařskou a ovocnářskou školu (po roce 1860). V souvislosti s jeho působností tu byla vybudována i velká zahrada. Dnes tu sídlí Elektrotechnický zkušební ústav.

Salabka

Čp. 57, K Bohnicím 2

Původně viniční lis z počátku 17. století byl rozšířen o obytnou patrovou budovu a hospodářské objekty v 18. a 19. století (patrová sýpka s portálkem, podsklepená stodola, původní dláždění průjezdu valouny). V 50. letech 20. století byla u usedlosti, tehdy patřící Státnímu statku hl. m. Prahy založena nově vinice a budovy sloužily jako její zázemí. Dnes je Salabka nově rekonstruována na obytné účely a za ní je stavěn moderní obytný komplex.

Sklenářka

Čp. 60, Pod Hrachovkou 6

Nádherně položená, zdaleka viditelná usedlost Sklenářka, je patrová věžovitá stavba. Nároží je zesíleno opěráky. Zachovává si solitérní postavení mimo městskou zástavbu. V interiéru má dochovaný trémový strop s malbou. Původně šlo o viniční usedlost ze 17. století. Před demolicí ji zachránila rekonstrukce koncem 80. let 20. století. Slouží obytným účelům.

Šutka

Čp. 119, bez orientačního čísla

Zaniklá usedlost v Trojské ulici stávala na původní vinici, sloužila později k širším zemědělským účelům. V 70. letech 20. století byla zbourána.

Trojský dvůr

Čp. 7, Pod Havránkou 10

Panský hospodářský dům postavili Šternberkové koncem 17. století se zámkem Troja. Obytná budova má mansardovou střechu, do dvora vede klasicistní brána. V objektu sídlí jezdecký klub.